

Čís. 12521.

Není-li jiné úmluvy, jest v žádosti o vrácení věci prodané s výhradou vlastnictví i ustoupení od tržové smlouvy. Výslovného prohlášení kupitele, že od kupní smlouvy ustupuje, a stanovení lhůty k dodatečnému splnění smlouvy podle § 918 obč. zák., není třeba.

Byly-li stroje a jiné věci uvedeny ve spojení s budovou tím, kdo není vlastníkem nemovitosti, nýbrž pachtýřem hostinské živnosti, jenž jich mimo to nabyl s výhradou vlastnického práva, nestaly se stroje a věci ty, byť i byly přimontovány k betonovému podkladu, příslušenstvím ani příbytkem nemovitosti a nezaniká k nim tím vlastnické právo osoby, jež je s výhradou vlastnictví prodala a odevzdala kupiteli v užívání před zaplacením kupní ceny, i když nebyla učiněna knihovní poznámka podle § 297 a) obč. zák.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1933, Rv I 1859/31.)

Žalující firma prodala žalovanému, pachtýři hostince, na splátky výčepní zařízení, vyhradivši si vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny. Ježto žalovaný nezaplatil zcela kupní cenu, domáhala se žalobkyně na něm vydání dodaných předmětů. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Dovolání, uplatňujícímu jen dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nelze přisvědčiti. Především jest dovolatel na omylu, míní-li, že může žalobkyně uplatniti výhradu vlastnickou k prodaným a odevzdaným věcem jen, prohlásí-li předem ustoupení od kupní smlouvy a poskytne-li kupiteli podle § 918 obč. zák. dodatečnou lhůtu k plnění. Výhrada práva vlastnického má účinek i věcný, i obligační. Tento jeví se v tom, že prodatel může, je-li kupitel se zaplacením tržové ceny v prodlení, od kupní smlouvy odstoupiti, věcným účinkem jest, že právo vlastnické nepřechází na kupitele ihned, ač mu byla věc odevzdána, nýbrž, že přechod práva vlastnického jest závislým na odkládací výmince. Nesplní-li kupitel tuto podmínku včas, nezaplatí-li tržovou cenu v určené lhůtě, má prodatel právo, žádati odevzdanou věc na kupiteli mocí svého práva vlastnického zpět, neboť mu ji odevzdal jen do držby (§ 309 obč. zák.). Tím jest dosaženo zajišťovacího účele ve prospěch prodatelův. Byla-li však prodaná věc vrácena, jest tím zrušeno hlavní ustanovení kupní smlouvy, neboť kupitel klade při kupu úvěrovém i při obchodě splátkovém rozhodnou váhu na držbu věci a s tím projevuje souhlas i prodatel uzavřením tržové smlouvy. Požadavkem vrácení prodané věci byl zrušen nejpodstatnější kus tržové smlouvy, z čehož vyplývá, nebylo-li ujednáno nic odchýlného, že v požadování vrácení prodané věci jest ustoupení od smlouvy tržové (jud. čís. 246 býv. víd. nejvyššího soudu čís. 1912 úř.

sb.). Výslovného prohlášení kupitele, že od kupní smlouvy ustupuje, a stanovení lhůty k dodatečnému splnění smlouvy podle § 918 obč. zák., potřebí není. Ustanovení § 918 obč. zák. nepřichází pravidelně, pokud jinak není umluveno, v úvahu (rozh. 7704 sb. n. s.). Pokud jde o námitku, že žalobce nemůže věci požadovati, poněvadž byly s věcí nemovitou spojeny pevným připevněním, zemí, maltou, zazděním, nýty nebo hřebíky, nemá dovolatel pravdu proto, že je nespojil tímto způsobem vlastník nemovitosti, nýbrž pachtýř živnosti hostinské, a to nikoli k tomu účelu, by trvale sloužily potřebě nemovitosti, nýbrž, aby sloužily osobní potřebě pachtýře hostince. Byly-li totiž stroje i jiné věci uvedeny ve spojení s budovou osobou, jež není vlastníci nemovitosti, a jež jich nabyla s výhradou práva vlastnického, nestaly se stroje a věci, byť i byly přimontovány k betonovému podkladu, příslušenstvím ani příbytkem nemovitosti a nezaniká k nim právo vlastnické osoby, jež je s výhradou vlastnictví prodala a odevzdala kupiteli v užívání před zaplacením tržové ceny, i když nebyla učiněna knihovní poznámka podle § 297 a) obč. zák. (rozhodnutí 8589 sb. n. s.). Nelze proto ani mluvit o tom, že se prodatelka, žalobkyně, vzdala svého vlastnictví tím, že spojení s budovou umožnila. Rovněž nelze sdíleti právní názor dovolatelův, že k nabytí povahy příslušenství netřeba, aby v l a s t n í k hlavní věci věnoval věci vedlejší k účelu, by sloužily věci hlavní a by je uvedl v takové spojení, by mohly jí sloužiti, — naopak nutno přisvědčiti právnímu nazírání nižších soudů jako správnému. K povaze příslušenství se vyhledává, by tu byly samostatné věci, které jsou ustanoveny k stálému užívání jistého hospodářského celku (§§ 294 a 457 obč. zák.) a by toto určení pocházelo od v l a s t n í k a tohoto hospodářského celku, nebo by bylo stanoveno zákonem. Co přivedl v takové spojení s věcí hlavní pachtýř, nájemce, poživatel nebo vypůjčitel, nespadá pod pojem příslušenství ani pod pojem příbytku, neboť tu chybí úmysl věnovati věc k trvalému sloužení věci hlavní. Na tom nic nemění okolnost, že věci ty byly s věcí hlavní uvedenými osobami spojeny maltou, hřeby, nýty atd., neboť osoby ty je věnují své individuální potřebě a nikoli potřebě věci hlavní, potřebě hospodářského celku (rozh. čís. 10.647, 9432 a mnohé jiné sb. n. s.). Poněvadž věci žalobkyní vindikované spojil s budovou majitelky domu žalovaný jako pachtýř živnosti hostinské a nájemník místností hostinských, nestaly se ani příslušenstvím ani příbytkem (akcesí) domu a nepozbyla proto žalobkyně k nim práva vlastnického, což znamená, že vlastnictví k nim nepřešlo ani na jinou osobu ani na vlastníci domu.

Čís. 12522.

Ujednání v notářském spise, podle něhož měla manželka dostati od manžela plnění jakožto výsledek rozdělení jmění z důvodu prohlášení manželství za neplatné a jako odškodné za námahu a za práce konané za manželství, jest platné, třebaže se manželka v notářském spise zavázala, že v řízení o neplatnost manželství nebude uplatňovati manželovu vinu.